

Prof - kameraer i format 24x36

På de følgende sider gennemgår vi nogle 24x36 mm systemkameraer, som med rette kan kaldes professionelle. Men hvad skal et kamera have eller kunne, for at være professionelt værktøj? Det kan der være mange meninger om.

Af H. S. de Kue

LIFE-fotografen Alfred Eisenstaedt, der i de sidste 47 år har fotograferet med Leica-udstyr, blev i 1965 spurgt, hvad han syntes om den nye Leicaflex. Og han svarede, jo, den er god nok, men hvornår kommer der mon en professionel version, jeg mener, uden lysmåler?

Det er naturligvis en måde at skelne mellem amatør- og professionelle kameraer. Når man har fotograferet i så mange år, bruger man højst en våd finger til at gætte eksponeringen. Men jeg tror nu, at mange fotografer, særligt hvis de arbejder med farvediafilm, godt vil have en lysmåler, der er indbygget i kameraet. Den skal måle lyset gennem objektivet ved fuld blænderåbning. Ikke fordi det er mere nøjagtigt end ved arbejdsblænde, men simpelthen fordi lysmåling ved fuld blænderåbning måler hele tiden, uden at man selv skal gøre noget. Man behøver bare af og til slå et blik på visernålen i søgeren.

Visernålen er forresten på vej ud. I flere og flere søgere er der kommet lysdioder (egentlig lys-emitterende dioder, LED's) i stedet for viseren fra et lille drejespoleinstrument. Efter sigende, fordi det lille viserinstrument er for sart. I virkeligheden snarere fordi LED's er rørende billige.

Langt de fleste kameraer måler lyset over hele søgerbil-

ledet, med størst følsomhed i midten. Selv Zeiss, der i Contarex'en havde pletmåling med en lille, skarp afgrænset 6 mm cirkel i midten, er gået over til centervægtmåling i sin Contax RTS. Nu findes den rene pletmåling kun hos Leitz (Leicaflex SL, SL 2). Den er ikke så hurtig, og den skal bruges med omtanke, men den klarer de mest spegede lysituationer. Det bliver spændende, om der kommer andre mærker med ren pletmåling. Navnlig de kameramærker, der har lysmåleren siddende i en udskiftelig søger. Så kunne fotografen selv vælge, på hvilken måde han helst vil måle lyset.

Filmsformatet

I denne sektion holder vi os til 24x36 mm. Det bruges overalt, hvor der skal tages mange billeder. Selv i USA, hvor man stædigt har holdt fast ved 4x5 tomers planfilm til efter krigen. Og hvor man i 50'erne gik begejstret over til det »lille« 6x6 cm format, mest i to-øjede spejlreflekser, som Rollei kunne sælge i millionvis den gang. Først i 60'erne kom den store 24x36 bølge.

Hvorfor egentlig ikke 18x24 mm? Når der nu skal tages så mange billeder, er det egentlig mærkeligt, at halvformatet 18x24 mm ikke slog an. Det er da enormt praktisk, at have 72 skud på en film.

Måske kommer der engang et kamera, der kan tage 72 skud i det fulde 24x36 mm format? Så tidligt som i 1935 blev der lavet en Leica-75 til 3 meter filmslængde. Den var slet ikke så uhåndterlig som de moderne spejlreflekser med 10-meter magasin for 250 optagelser. De 75 skud var et fornuftigt kompromis mellem størrelse og antal optagelser. Men Leica-75 var kun en prototype, den kom ikke i handelen. Var det mon på tide, at prøve sådan noget igen? Måske, når vi nu får motordrev på så mange kameraer.

De 36 skud varer ikke mange sekunder, når man racer af sted med mindst 3 billeder pr. sek.

Motordrev

Lige siden Nikon for 14 år siden lavede motordrev til sin spejlrefleks, har navnlig pressfotografer kørt om kap med Hollywood i filmsforbrug. Sportsoptagelser er bare ét eksempel, hvor man helst skal have motordrev, for at få det helt rigtige skud i kassen.

Et andet eksempel, hvor motordrev er uundværligt, er farvefotografering med højt betalte fotomodeller. Tid er i høj grad penge, og farveduplikater er ikke helt skarpe nok til at blive tilbudt tidsskriftforlagene. Så i stedet for bagefter at lave duplikater, skyder man på stedet en hel filmstrimmel af for hver optagelse. Så har man det antal originale farvedias, som man får brug for.

Når man således er storforsøger af film, må man kræve, at en ny film kan sættes i kameraet, uden at apparatet skal tages fra stativet. Det kan man f.eks. ikke med Leica, hvor bunddækslet skal tages af ved filmskift.

Søgersystem

Apropos stativer. Mange professionelle fotografer har et stativ med, mest for helt håbløse lysituationer undervejs. Hvis den maksimale udtræks-højde kun er, lad os sige, 125 cm, bliver det nogle slemme gymnastiske øvelser, der skal til, for at man kan se i søgeren. Der hjælper det med enten en vinkelsøger, eller et kamera, hvor man kan erstatte prismesøgeren med en lodret lup. Så kan man kigge ned i søgeren. Hvad med et højere stativ? Det vejer alt for meget!

Sådan en lodret lup eller en vinkelsøger har et indstilleligt okular, så alle mennesker kan se søgerbilledet helt skarpt, uanset om de er nærsynede, langsynede eller hvad. Egent-

lig burde et professionelt kamera, der ofte på skift bruges af flere mennesker, også have sådan en okularindstilling på sin almindelige prismesøger. Det kan sagtens laves.

Fremtidens kamera

Det er imponerende at se, hvor mange vanskelige problemer man har løst ved konstruktionen af de moderne systemkameraer. Man kan ikke lade være at spekulere over, hvad mon de kan finde på i de år, der kommer. Der skal jo helst hele tiden være noget nyt.

Der er nogle forbedringer, som man sagtens kunne indføre med den teknik, vi har i dag. Det er ikke ting, der skal vente på helt nye opfindelser. F.eks. et ordentligt pistolgreb, lige som på en Super-8 smalfilmsoptager. Men på et 24x36 kamera skal håndtaget have to stillinger, så det altid kan pege nedad, hvadenten man fotograferer i højformat eller i tværfomat.

Et signal i søgeren, når der kun er 5 skud tilbage på filmen. Dette forudsætter, at tællerværket starter på 36 eller 20 (alt efter, hvilken film man bruger) og så tæller ned til nul. Det har man haft før, bare uden signal i søgeren.

En lille servomotor i de lange teleobjektiver, så man legende let kan indstille afstanden. Det bliver muligt med de nyeste teleobjektiver, der indstilles ved at flytte en lille gruppe linser midt i røret.

I hvert fald kunne man lave teleobjektiver med hurtigindstilling, som Novoflex, Leica Focorapid og Televit, dog uden derfor at undvære springblænden.

Endelig savner jeg filtre med bajonetfatning. Rollei og Hasselblad har haft det i en menneskealder. Skal 24x36 fotografer stadigvæk slås med filtergevind? Forøvrigt er der også en anden løsning: indstikfildre, der puttes i en slids bag i solblænden. Linhof har haft det i mange år.

Asahi Pentax K 2 D MD

Ved siden af spejlreflekserne K 2, K X og K 1000 og de nye kompakte MX og ME-modeller laver Pentax også en særlig udførelse af K 2, nemlig K 2 D med tilføjelsen MD = motordrev.

Lige som Pentax K 2 er den nye K 2 D MD et automatisk kamera, hvor man selv vælger blænden og hvor fotocellerne styrer lukkertiden efter lysforholdene. Den elektroniske lukker har tider fra 8 hele sek. til 1/1000, der også kan vælges manuelt.

I søgeren er der to visere på lukkertidsskalaen: instrumentviseren, der angiver, hvilken tid lysmåleren foreslår eller hvilken tid automatikken arbejder på - og en mekanisk koblet viser, der fortæller hvilken lukkertid vi selv har valgt, eller om vi har stillet lukkertidsknappen på Auto.

Forbedringer

I motorudførelsen, altså K 2 D MD kamerahuset, er der indført nogle små forbedringer i forhold til det »almindelige« K 2 kamera. På lukkertidsknappen er der en ekstra stilling: Auto, hvormed man lukker søgerokularet, så der ikke kan komme falsk lys bagfra i søgeren. Sådant en portion falsk lys ville ellers ændre den automatiske lukkertid.

K 2 D MD har blændetallet øverst i søgeren, ligesom Pentax KX. Som en særlig finesse bliver ruden med blændetallet rød, når man bruger »afvigerknappen« til at give mere eller mindre eksponering, end automatikken vil køre på. Først når »afvigerknappen« igen er stillet tilbage på »1 x« (dvs. nul afvigelse), forsvinder den røde farve.

Til billedserier på stativ med motordrev og fjernstyring kan man have brug for at klappe spejlet op. Et særligt

kredsløb sørger for, at fastholde den sidst udførte lysmåling i cirka 10 minutter.

Som alle andre motorkameraer i denne test-sektion, kan man også på Pentax K 2 D MD erstatte bagdækslet af et specielt, der kan indkopiere data, løbenummer og lignende på filmen. Ved Pentax K 2 D MD skal man bruge en lille skrue-trækker for at skifte til databack.

Hvis batteriet, der leverer strøm til den elektroniske lukker og til lysmåleren, skulle løbe tør, kan man fotografere videre med 1/125 sek. og en meget kort tid, cirka 1/1000 sek. og så »B« (åben, så længe man holder udløserknappen).

Motordrevet

Man kan skifte om mellem enkeltbilleder og billedserier med 3 forskellige hastigheder.

Batterierne sidder i det store håndtag. For kørsel i koldt vejr kan håndtaget skrues af og puttes i lommen, så batterierne holdes varme.

Et specielt forlænger kabel sørger for forbindelsen.

Man kan valgfrit bruge udløserknappen på det lille håndgreb til højre for kamerahuset, eller trykke på knappen på det store pistolgreb.

Tilbehøret

Tilbehøret til motorkameraet er stort set det samme som til K 2, K X og K 1000. Der er bælg og mellemringe og som noget specielt også en variabel mellemring, der kan skrues frem og tilbage. Det giver større afstandsområder end almindelige mellemringe, fordi man kan køre med mellemringens snekke og med objektivets.

Objektivserien har det hele fra 17 mm semifiskeøje og retlinet 15 mm (med lysstyrke 3,5) til lange teler som 500 mm med lysstyrke 4,5. En lidt usædvanlig ting er det, at Pentax ikke kun laver de sædvanlige brændvidder 85, 105, 135 og 200 mm, men også 120 mm

og 150 mm med henholdsvis lysstyrke 2,8 og 4. 300 mm telen er ekstra lysstærk, den har f/4. En Photokina-nyhed, et 200 mm objektiv med lysstyrke 2,5 er endnu ikke kommet i handelen. Det samme gælder en 20 mm vidvinkel med lysstyrke 1,4.

Til de kompakte spejlreflekser MX og ME vil der efterhånden komme en serie M-objektiver, det vil sige små og lette objektiver i nogle af de mest solgte brændvidder 50, 35, 28, 100, 135 og 200 mm, og desuden en mellemting mellem normal og vidvinkel, nemlig en 40 mm optik. Disse M-objektiver har samme K-bajonet og vil da kunne bruges på alle kamerahuse, også K 2 D MD.

Lige som til Nikon F 2 kan man til Pentax bruge metal-kassetter, som man selv fylder med råfilm, købt i ruller på 10 eller 17 meter. Fordelen ligger i den uhindrede filmtransport uden plysmund. Disse metal-kassetter er dyre, men uopslidelige.

Pentax tiltre leveres i to udførelser: Almindelige og multi-coatede. Der fås adapterringe, så man kan bruge 49 mm filtre på objektiver med 52 mm filtergevind, og en anden adapter til lige det modsatte, altså 52 mm filtre på optik med 49 mm gevind.

Priser Asahi Pentax

Pentax K 2 D MD: Forefandtes ikke i skrivende stund. Men den bliver et stykke over de ca. 2400 kr., det almindelige K 2-hus koster.

Motor	ca. 2700 kr.
Objektiver:	
17 mm/f:4,0 fiskeøje	ca. 1900 kr.
15 mm/f:3,5	ca. 3500 kr.
24 mm/f:3,5	ca. 1400 kr.
50 mm/f:1,8	ca. 600 kr.
50 mm/f:1,4	ca. 1100 kr.
85 mm/f:1,8	ca. 1400 kr.
135 mm/f:2,5	ca. 1300 kr.
200 mm/f:4,0	ca. 2400 kr.
50 mm/f:4,0 makro	ca. 1100 kr.

Asahi Pentax K 2 D MD med motor og batterihåndtag.

Som til de fleste motordrev, kan der også til Pentax'en sættes en »databack«, der under optagelsen indkopierer løbenummer og lignende.

Retlinet 15 mm objektiv med lysstyrke 3,5.

Canon F I-II

Canon F I-II måler lyset selektivt i et skarpt afgrænset rektangel på 8 x 12 mm, der er markeret i midten af søgeren. Fordelen ved den type lysmåling er, at man kan måle på en enkel del af motivet, uanset om baggrunden er meget lys eller mørk.

Sammenligner man Canons system med Leicaflex, så har Canon et lige så skarpt afgrænset areal, men 8 x 12 mm er godt tre gange så stort måleareal som Leicaflex'ens 6 mm cirkel. Begge systemer har sikkert tilhængere. Canons større måleplet vil tage et gennemsnit af flere mindre motivedetaljer, så man ikke behøver at tage flere enkeltmålinger.

Canon F I-II har en ret stor motor og et godt håndtag i siden. Kombinationen kamera plus motor er 15 cm høj. De 10 små batterier sidder i håndtaget.

Brugsanvisningen anbefaler, i hvilken stilling man bør tage billeder i højformat. Håndtaget skal være nederst og man skal bruge højre hånds tommeltot til at trykke på udløserknappen. Det er også den vej, jeg sædvanligvis vender et kamera ved højformat. Men her er det efter min mening umuligt, at bære det tunge kamera på en højrehånd, der næsten drejes af led. Det går bedre med håndtaget øverst, altså i den stilling, som de fleste fotografer i forvejen er vant til. Men tung er den.

Kameraet

Canon F I-II er en mekanisk konstruktion med en spaltelukker af titanium-lameller, der kører på den korte led. Den højeste lukkerhastighed er 1/2000 sek. og elektronflash kan bruges ved 1/60 sek.

Søgersystemet er udskifteligt. I stedet for prismesøgeren kan man påsætte en Booster søger, der forøger lysmølerens

følsomhed, så der kan måles så svagt lys, at man skal eksponere 15 sekunder ved blænde 2 på en 400 ASA-film. Der findes også en Servo søger, der styrer objektivernes blænde efter de skiftende lysforhold, efter at man selv har valgt lukkertiden.

Og endelig findes der en meget speciel søger, den såkaldte Speed søger, der kan drejes i to stillinger. I den ene stilling kan man se i skudretningen og der er regnet med, at øjet gerne må være 6 cm væk fra okularet. Det er tænkt for fotografer i industrien (eller på månen), der bærer beskyttelseshjelm med plexiglas front.

Når man drejer Speed søgeren i den anden stilling, kan man fra oven kigge ned i den, også her behøver man ikke at have øjet helt hen til søgeren.

Udformningen af et kameras søger har en del indflydelse på, hvad man kan fotografere. Denne søger med de to stillinger gør det pæretet at skifte mellem højt og lavt optagelsesstandpunkt, så man kan variere sine billeder. Det er uden tvivl meget fikserer, end at skifte til en anden søger undervejs.

Objektiverne

Canon har FD og FL-objektiver. For at kunne måle lyset ved fuld blænderåbning, skal man bruge FD-optik. Det er langt de fleste objektiver, der sælges til Canons andre kameramodeller, bl.a. til Canon AE-1.

Blandt FL-objektiverne findes den berømte 300 mm med lysstyrke 2,8 med tilhørende teleconverter, der ændrer objektivet til en 5,6 /600 mm. Dette objektiv blev verdenskendt, da en fotograf ved en sikkerhedskonference fra pressetribunen tog billeder af de papi rer, som Kissinger havde på sit bord. Der stod »Fortrolig« på! Men på de billeder, som fotografen tog på 25 meters afstand, kunne man tydeligt læse teksten.

Et objektiv, som jeg personlig er særlig varm på, er en 200 mm med lysstyrke 2,8. Den vejer 700 gram, men det er ikke

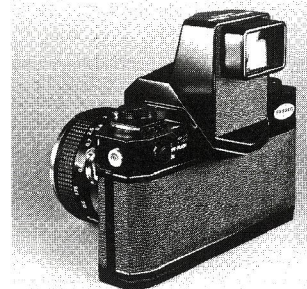
Canon F 1 II med motordrev.

for meget ved den store lysstyrke. Husk på, ved den lysstyrke og 200 mm brændvidde må linserne være store, filterstørrelsen er da også 72 mm. Det imponerende ved dette objektiv er, at det ved fuld blænderåbning allerede er oppe på sin fulde opløsningsevne. Dette objektiv er en FD, lyset kan altså måles ved fuld blænderåbning.

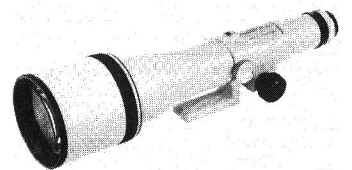
Canons fluorit-teleobjektiver er særlig skarpt tegnende teler, hvori der bruges fluoritkrystal i stedet for glas i nogle af linserne. Den 300 mm, som jeg nævnte før, er sådan en fluorittype. De nyeste teler, som Canon viste på photokina, er en 600 mm med den meget høje lysstyrke 4,5 og en 800 mm med lysstyrke 5,6. Begge har den helt nye form for afstandsindstilling, hvor den lille gruppe linser midt i røret kun behøver at køre et lille stykke frem og tilbage, i stedet for at man skal skrue hele røret ind og ud. Sådan en konstruktion gør det muligt, at lave en afstandsindstilling med en lille servomotor, lige som man har motorzoom på smallfilmsoptagerne.

Priser Canon F I-II

Canon F I-II hus	ca. 3500 kr.
MF motor	ca. 3300 kr.
Boostersøger	ca. 1500 kr.
Speedfinder	ca. 1100 kr.
Objektiver:	
28 mm/f:2,8	ca. 1100 kr.
50 mm/f:1,8	ca. 600 kr.
50 mm/f:1,4	ca. 1000 kr.
55 mm/f:1,2	ca. 1700 kr.
55 mm/f:1,2 asfærisk	ca. 3000 kr.
200 mm/f:2,8	ca. 2700 kr.
300 mm/f:2,8 fluorit,	
inkl. teleconverter	ca. 15.000 kr.

Canons geniale Speed Finder i de to forskellige stillinger.

Lysstyrke 5,6 er imponerende for en 800 mm tele. Dette nye Canon-objektiv har indvendig afstandsindstilling, som går meget let. Et tilsvarende 600 mm objektivet har lysstyrke 4,5.

Contax RTS

Contax RTS, kameraet med de runde former og med elektromagnetisk udløser. Kameraet kom som en helt uventet nyhed i 1974, og er lavet i samarbejde med Yashica. Det har resulteret i et system med mange valgmuligheder.

Man fornemmer, at Zeiss den gang i '74 har kigget godt og grundigt på Nikon systemet. Et systemkamera skal ikke bare bestå af et dyrt kamerahus og et antal objektiver og andet tilbehør. Nej, det er lige så væsentligt, at der er flere kamerahuse, også billigere huse, som kan bruge de samme objektiver. I samarbejde med Yashica har Zeiss så aftalt selv at lave topmodellen. Så kunne Yashica om jeg så må sige, lave en »Nikkormat til Contax«.

Men man er gået en tand videre. Hvad med to objektivserier, en dyr og en lidt billigere? Det frister til at købe de dyre objektiver i de brændvidder, man bruger mest - og så vælger man outsider-brændvidderne i det billige fabrikat, og har stadigvæk originale objektiver. Det betyder, i modsætning til piratoptik, at fabrikanten ikke kan tilbagevise en klage, der drejer sig om, hvordan de forskellige koblinger, lysmålerens blændesimulator m.m. virker. Fabrikanten har ansvar for både objektivet og kamerahuset.

Det professionelle motordrev

Ved tidligere tests af Contax og Yashica har vi haft de »små« motordrev. Denne gang testes en Contax med det store professionelle motordrev, der kan køre 5 billeder pr. sek. Til gengæld er det større og tungere.

Den fremspringende kant, nederst på motoren (se billedet) gør, at kameraet med motordrev godt kan holdes ordentligt i højformat. Og man er ret frit stillet med hensyn til, i hvilken stilling man vil have apparatet. Hvadenten man vil have søgeren til højre eller til

venstre (højformat optagelser kan jo altid tages på to måder!), kan man altid anbringe en udløserknop der, hvor man helst vil have den.

Elektrisk udløser

Sagen er nemlig, at man ikke absolut behøver at trykke på udløserknappen. Man kan også tage en eller anden tryk-kontakt, microwitch eller lignende og sætte den med et stykke tape, hvorsomhelst man synes, det er praktisk. F.eks. på røret af en lang tele. Eller bag på kamerahuset. Eller et helt tredje sted.

Man kan gøre, hvad man vil, fordi udløserkontakten bare skal tilsluttes en ledning med en kontakt i den anden ende. Så har man en perfekt »tråd-udløsning«. Udløserkontakten sidder både bag på kamerahuset og bag på motoren. Kontakt er beregnet til f.eks. fjernstyring via radio eller fra en fotocelle.

Sådan virker udløseren

Udløserknappen på kameraet er ikke nogen almindelig elektrisk kontakt. Når man trykker på knappen, flytter man en lille permanent magnet, der påvirker en kontaktfjeder indeni et lufttæt hylster. Da kontakterne befinder sig i vakuum, kan de aldrig ruste! Jo lavere spændingen er, desto vigtigere er det, at have rene kontakter.

Parallel til denne magnetisk betjente kontakt har man så den udvendige kontakt, som vi lige har snakket om.

Når strømmen sluttes, på den ene eller den anden måde, er der indeni kamerahuset en elektromagnet, der trækker en lille pal væk, så lukkerens første rullegardin kan starte.

Automatik

Contax RTS har den slags automatik, hvor man selv vælger en blænde, hvorefter fotocellen styrer lukkertiden efter de skiftende motiver og lysforhold. Netop i forbindelse med automatikken er det godt, at lukkeren går helt til 1/2000 sek. Det betyder, at man ved lange teleobjektiver godt kan vælge blænden, så tiden bliver omkring 1/1000 sek. Så er der sta-

Contax RTS med professionel motor.

digvæk spillerum nok til 1/2000 sek. uden at automatikken kører til grænsen af sit reguleringsområde.

Zeiss objektiver

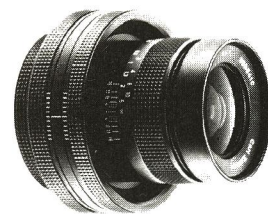
Blandt objektiverne findes verdens mest lysstærke retlinede 15 mm, nemlig med lysstyrke 3,5. Det forskydelige 35 mm objektiv, der kan fotografere høje bygninger uden styrtende linier, har en særlig egenskab, nemlig springblænde og kobling til lysmåleren. Det må være en indviklet mekanik.

85 mm er den bedste brændvidde for portrætter, men det er en brændvidde, som de fleste fabrikanter ikke gør noget ud af for tiden. Zeiss 85 mm har høj lysstyrke, nemlig 1,4.

Zeiss laver også lysstærke spejlobjektiver, en 500 mm med lysstyrke 4,5 og en 1000 mm med 5,6.

Priser Contax RTS

Contax RTS hus	ca. 3500 kr.
Winder	ca. 1300 kr.
Infrarød Control-udløser	ca. 1000 kr.
Objektiver:	
15 mm/f:3,5	ca. 7600 kr.
25 mm/f:2,8	ca. 2400 kr.
28 mm/f:2,8	ca. 3600 kr.
50 mm/f:1,4	ca. 1500 kr.
85 mm/f:1,4	ca. 3000 kr.
135 mm/f:2,8	ca. 2100 kr.

PC-objektiv hvormed man kan undgå styrtende linier. Zeiss har klaret at indbygge både springblænde og lysmålerkobling. Virkelig en præstation!

I stedet for direkte under motoren, kan man også have batterierne i en taske. I frostvejr er det en fordel.

Zeiss Distagon 3,5/15mm koster 7600 kroner.

Leica M4-2

Eneste professionelle 24x36 kamera, der ikke er en spejlrefleks. Canon og Nikon er jo holdt op med at lave målesøgerkameraer med udskiftelig optik. Leica M4-2 laves i Canada, men den er stort set magen til den M4, der i mange år blev fremstillet i Tyskland.

I modsætning til søgeren på en spejlrefleks er Leica'ens søger glasklar. Det er som at se i en omvendt kikkert, fordi søgeren forindsker 1,4 gange. Søgerens totale synsfelt svarer omtrent til 30 mm brændvidde og i dette store synsfelt svæver en skarp lysramme, der automatisk skifter med de objektiver, man sætter i kameraet.

Der er lysrammer for 35, 50, 90 og 135 mm. De forskydes lidt med afstandsindstillingen, så de også ved de korteste afstande, cirka 70 cm, viser præcis, hvad der vil komme på filmen. Lysrammerne for 35 og 135 mm kommer samtidigt. Forskellen er jo så stor, at man ikke kan tage fejl.

Midt i søgeren er et lille felt, der bliver dobbelt, når afstanden ikke er korrekt. Dette dobbeltbillede er meget tydeligt, mange gange bedre end den koblede afstandsmåler i de billige 24x36 kompaktkameraer. Forskellen er for det første den meget større basisafstand.

I stedet for cirka 20 mm har Leica hele 68 mm afstand mellem de to lysstråler. Og for det andet har hvert objektiv sin egen styrekurve, der har hele 7 mm axial vandring fra uendelig til 70 cm.

Denne store vandring gør, at man har kunnet lave en meget nøjagtig mekanik.

Sammenligning med spejlrefleks

Ved fotografering med 135 mm tele (den længste brænd-

vidde, der er koblet med afstandsmåleren) er Leica-søgeren ikke nær så flot som søgeren på hvilken som helst spejlrefleks. I stedet for et forstørret billede af motivet giver Leicasøgeren jo kun en lille lysramme, der svæver midt i en vidvinkelsøger.

Det eneste positive, man kan sige, er at man ser en masse udenom det egentlige billedfelt. Det vil sige, hvis der pludselig kommer nogen, der jokker uforvarende i billedet, kan man se dem, før optagelsen ødelægges.

Ved fotografering ved 21, 28 og 35 mm er situationen helt anderledes. Her er Leicasøgeren bedre. Det er meget let, at indstille afstanden helt præcis, selv ved 21 mm. Ved en spejlrefleks kan det være vanskeligt på grund af objektivets store skarphedsdybde.

Endelig er Leicasøgeren mere lysstærk.

Ved fotografering med 28 og 21 mm skal man bruge en hjælpesøger i tilbehørsskoen.

Spejlforsatsen Visoflex

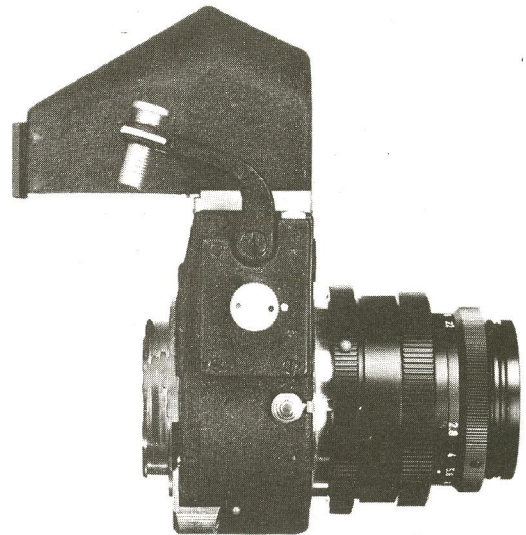
Ved makrooptagelser og ved fotografering med lange teleobjektiver kan man ikke bruge kamerahusets indbyggede søger. I disse tilfælde bruges en forsats, der indeholder spejlet, matskiven og en arm, der bevæger spejlet, og som trykker på kamerahusets udløserknap.

Matskiven er en »ren« matskive, ingen delbilleder eller mikroprismer. Hvis jeg må sige det på den måde, er det Nikon's matskive type D. Spejlet kan vippe op, lige før lukkeren aktiveres. Men man kan også vælge en ekstra blød spejlbevægelse, således at spejlet langsomt løftes ud af strålegangen.

Det har to fordele. Ved f.eks. teaterfotografering laver man ingen støj. Spejlet høres slet ikke og spaltelukkeren høres næsten ikke. Den anden fordel er, at man ikke risikerer nogen som helst rystelser ved optagelser med meget lange brændvidder eller ved marko-optagelser med meget langt udtræk.

Leica M4-2 med motor. Kamerahuset vejer kun 520 gram, motoren med NC-akku vejer 370 gram. Denne motor kan næsten ikke høres.

Spejlrefleks-forsats, der gør Leica M4-2 (og ældre modeller) til en enøjet spejlrefleks. Her vist med prismesøger, men der fås også en lodret lup.

Leica har objektiver på 65, 90, 135, 200, 280, 400, 560 og 800 mm til Visoflex-forsatsen. 90 og 135 mm er de samme objektiver, der bruges med koblet afstandsmåler. Kun skal man fjerne tubussen med afstandsindstillingen. Objektivets »hoved« skrues da i en kortere snekke. De samme objektivhoveder kan forøvrigt også, helt uden snekke, skrues i Leica-bælgen. I alle tre tilfælde går indstillingsområdet til uendelig.

Visoflex forsatsen har en prismesøger og en lodret søger med okularindstilling.

Winderen

Til Leica M4-2 er der lavet en winder, dvs. en enkeltbilled-

motor, der trækker filmen frem efter hver optagelse. Det tager cirka et halvt sekund. Der er slet ingen motorstøj. Kun hvis der er dødsstille, kan fotografen selv lige høre, at den virker. En stor fordel ved f.eks. teaterfotografering.

Winderen kan også bruges, når man fotograferer med Visoflex-forsatsen.

Priser Leica M 4-2

Leica M 4-2 hus	ca. 5600 kr.
Visoflex spejlhus	ca. 2800 kr.
Winder	ca. 2100 kr.
Objektiver:	
28 mm/f:2,8	ca. 2800 kr.
Søger til do	ca. 900 kr.
35 mm/f:2,0	ca. 2000 kr.
50 mm/f:2,0	ca. 1850 kr.
50 mm/f:1,4	ca. 3500 kr.
50 mm/f:1,0	ca. 6000 kr.
135 mm/f:2,8	ca. 2800 kr.

Leicaflex SL

SL betyder selektiv lysmåling, det vil sige pletmåling i et lille, skarpt afgrænset målefelt midt i søgerbilledet. Det kræver en del af fotografen, men denne lysmåler kan til gengæld klare de vanskeligste lysituationer.

Denne ret specielle lysmåling gør, at man ved hvert motiv straks ser sig om efter den detalje, der skal gengives korrekt. Så retter man målepletten på den detalje, drejer på lukkertiden eller blænden, indtil instrumentviseren i søgeren siger okay, og så har man den helt rigtige eksponering, præcis som man vil have den. Om så baggrunden er ti gange så lys eller helt bæg-mørk, har ingen indflydelse.

Med denne lysmåler kan man såmænd måle himlen lige ved siden af solen. Vil man fotografere månen med 560 mm telen, så bliver månen 6 mm stor på filmen og man kan måle eksponeringen ved at rette »målepletten« på månen. Den mørke baggrund kommer slet ikke med i måleresultatet.

Tilsvarende vil man få en korrekt måling af en artist i skarp scenebelysning. Ideen er igen, at man kun måler på den ene person og ikke på hele scenen.

Da lysmålerens fotocelle sidder i bunden af kamerahuset, kan den overhovedet ikke modtage falsk lys fra søgerokularet. Det vil sige, at brillebærere ikke skal være nervøse for, at der slipper lys ind, der forstyrrer lysmålingen.

Mekanisk kamera

Lige som Leica M4-2 er også Leicaflex en rent mekanisk konstruktion. Lukkeren er en vandret kørende stoflukker fra 1 til 1/2000 sek. Elektronflash kan bruges på 1/100 sek.

Matskiven er særlig lysstærk. Den består af en masse meget små mikroprismer.

Nikon kalder sådan en matskive for type H.

Fælles udstyr

De lange teleobjektiver 400, 560 og 800 mm fås i to forskellige udgaver, nemlig for Leica og for Leicaflex. Leicaudførelsen har en lidt kortere tubus, fordi Leica plus spejlforsatsen fylder et par centimeter mere end Leicaflex-kamerahuset. Men der findes en adapter, så man kan bruge Leica-udgaven af 400, 560 eller 800 mm på Leicaflex. Og med den samme adapter kan man også bruge andre Leicaobjektiver på Leicaflex. Det drejer sig om 65 mm, 90 og 135 mm i Visoflex-fatning, 200 og 280 mm.

Motoren

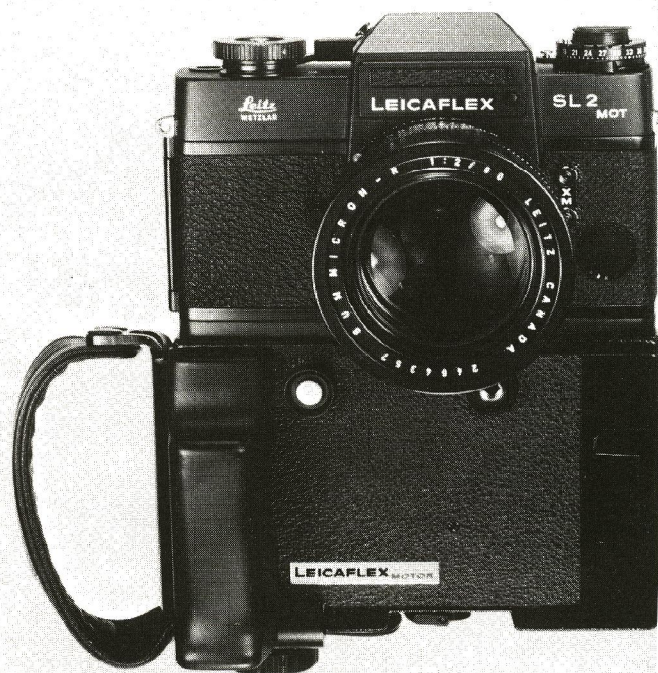
Leicaflex'ens motordrev ser usædvanligt ud. Det er lige så højt som kamerahuset, så kombinationen kamera plus motor er lidt over 18 cm høj. Det hele ligger dog godt i hånden, så længe man fotograferer i tværformat.

Personlig synes jeg, at det er svært at holde kombinationen ordentlig fast ved optagelser i højformat. Læserne ved vel efterhånden, at det er en af mine kæpheste, hvordan kameraerne ligger i hånden ved højformat. Et hjertesuk: bare Kodak engang ville lancere en upeforeret 35 mm film til billedformat 30x30 mm. Så var vi ude over dette problem med høj og tværformat, og de nuværende objektiver kan sagtens klare den billedstørrelse, fordi den måler ikke mere fra hjørne til hjørne, end 24x36.

Motoren kan køre med 3 til 4 billeder pr. sek. I stedet for 10 små tørbatterier kan man bruge NC (nikkel-cadmium) akkumulatører, der kan lades op igen med et ladeaggregat. Der fås også et mellemed, der kan kobles til bilens 12 volts anlæg. Og til indendørs brug findes der en netdel, så man slet ikke behøver batterier eller NC-akkumulatører.

Objektiverne

De fleste objektiver er originale Leitz konstruktioner, men gennem et samarbejde med Minolta har man også

Leicaflex SL-2 MOT med motordrev.

fået et par Minolta-objektiver i programmet. Det er et 16 mm fiskeøjeblik, der dækker hele filmsformatet, og en 80-200 mm zoom.

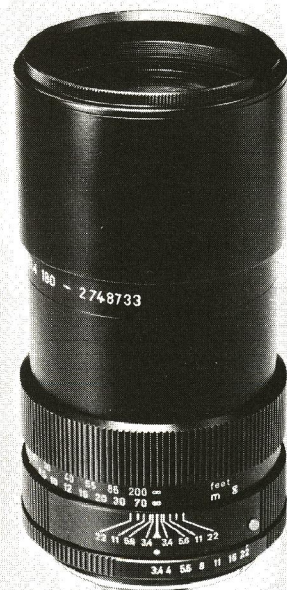
Leitz har selv aldrig lavet spejlteleobjektiver, men Minoltas 800 mm spejltele kan leveres med fatning til Leicaflex.

De øvrige objektiver har brændvidder på 19, 21, 24, 28, 35, 50, 60, 90, 100, 135, 180, 250 mm og en 45-90 mm zoom. 60 mm optikken er et makroobjektiv, der går til målestok 1:2, med en mellemring helt til 1:1. 100 mm objektivet er et objektivehode til brug på bælgindstilling.

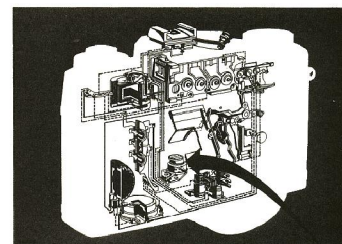
De før nævnte 400 og 560 mm teler er 2-linsede akromater. 800 mm telen består af 3 sammenkittede linser. Med beskedne lysstyrker, nemlig 6,8 og 6,3 har man kunnet holde vægten nede på lidt under et par kilo.

Priser Leicaflex SL 2 mot

Leicaflex hus	ca. 8700 kr.
Motor komplet	ca. 8750 kr.
Adaptor for Visoflex-optikker	ca. 325 kr.
Objektiver:	
28 mm/f:2,8	ca. 4000 kr.
50 mm/f:2,0	ca. 1800 kr.
50 mm/f:1,4	ca. 4500 kr.
60 mm/f:2,8 makro	ca. 4100 kr.
1/1 adaptor for do	ca. 1000 kr.
135 mm/f:2,8	ca. 2800 kr.

Apo-Telyt 1: 3,4/180 mm giver bedre skarphed end tidligere objektivkonstruktioner.

Lysmålercellen kan ikke rammes af lys fra søgeren.

Minolta XM

Minoltas topmodel XM er nu, efter flere års forsinkelse, kommet i en motoriseret udgave. Det usædvanlige er, at motoren er en fast del af kamerahuset. Det eneste, der kan skrues af, er batteriholderen.

Allerede da Minolta begyndte med XM kameraet i 1975, var det meningen at lave en motordrevet version. Men små indvendige forbedringer i XM-modellen har forsinket konstruktionen af denne nye XM-Motor. Nu er den her imidlertid og det må siges, at den med sit fingerformede håndgreb (i stil med Linhofs håndgreb!) ligger meget fint i hånden. Udløserknappen sidder oven på håndgrebet. Desuden findes der en håndledsrem, som gør, at man kan tage mere afslappet på kameraet.

Sammeligner vi med den »almindelige« XM; så har man fjernet selvudløseren og muligheden for at låse spejlet op.

Ny søger: AE-S

For det tilfælde, at man bruger motorkameraet med automatisk eksponering efter de skiftende lysforhold, har fabrikken fundet, at den gamle CdS-fotocelle er for træg. Derfor har man lavet en ny prismesøger: AE-S. Den har lysmåling gennem objektivet med silicium-fotoceller. De reagerer, som bekendt, lynhurtigt på ændringer i lyset.

Til højre i søgeren ser man en række lukkertider fra 1/30 til 1/2000 sek. og en række lysdioder angiver, hvilken lukkertid lysmåleren vil foreslå eller hvilken tid automatikken kører på.

Hvis lyset bliver så svagt, at der skal eksponeres længere ned 1/30 sek. tændes en lysdiode ud for et S (= slow, langsom) og så skal man skifte om til et andet måleområde. Det gør man med en lille knap på siden af prismesøgeren, og nu forsvinder talrækken 30-2000 i søgeren. I stedet vises lukkertider fra 1/15 sek. til 8 hele sekunder som rødt lysende tal.

Øverst i søgeren kan man aflæse blændetallet.

Elektrisk udløserkontakt

Udløserknappen på håndgrebet er en elektrisk kontakt. Det samme gælder udløserknappen på det store riflede batterihåndtag, som man kan skrue under kameraet i stedet for den flade batteriholder. Det bliver nok en meget personlig ting, om man vil foretrække det fingerformede håndtag eller det store batterihåndtag. Ved dårlige lysforhold og tilsvarende lange lukkertider, f.eks. 1/4 sek. er det en fordel med de to håndtag, fordi man kan bruge dem begge to samtidig. Dermed har man et enormt stabilt tag på hele kameraet, næsten som om det står på stativ.

Motoren kan indstilles til enkeltbilleder eller til billedserier, hvor man kan vælge mellem 4 kørselshastigheder.

Motorkameraet vejer 1450 gram med den flade batteriholder, normalobjektiv og AE-S søgeren.

Tilbehørsprogram

Foruden de sædvanlige tilbehørsdele som bælg, mellemringe, korrektionslinser for søgeren, vinkelsøger, andre prismesøgere uden automatik osv., har Minolta 3 ualmindelige forsatslinser. De er farvekorrigerede, dvs. de består af to sammenkittede linser hver. Det betyder skarpere billeder i de tilfælde, hvor man bruger forsatslinser, altså blandt andet ved zoom-objektiver.

Objektivserien har mange godbider. F.eks. et særlig lysstærkt semifiskeøje 1: 2,8/16 mm. Der er retlinede vidvinkelobjektiver på 17 og 21 mm, det sidstnævnte med den ret høje lysstyrke 2,8.

Der er efterhånden mange valgmuligheder. F.eks. er der hele 3 styks 28 mm med forskellige lysstyrker, nemlig 2 og 2,8 og 3,5. Ved siden af 50 mm objektiverne med lysstyrke 1,7 og 1,4 er der en 58 mm med lysstyrke 1,2.

400 mm objektivet er noget særligt. Det er en apokroma-

Minolta XM-Motor, eneste spejlrefleks, hvor motoren er fast indbygget.

tisk tele, dvs. brændpunkterne falder præcis sammen for tre farver, rød, blå og grøn. Dermed har man opnået, at fejlene ved de øvrige af spektrets farver er meget små og derfor tegner en apokromatisk tele synligt skarpere end de almindelige teler, som man har haft i årevis.

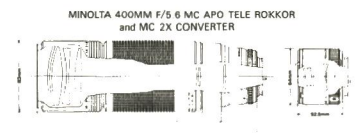
Til denne Apo 400 mm med lysstyrke 5,6 fås en telekonverter, der gør den til en 800 mm med lysstyrke 11.

Minolta bygger også spejlteleobjektiver med 800 mm og 1600 mm brændvidde. Desuden kan Leitz 800 mm tele leveres med fatning til Minolta.

Et meget specielt Minolta-objektiv er VFC-vidvinklen. Det er et 24 mm objektiver, hvor man kan indstille billedfeltkrumningen. Det vil sige, at man i midten af billedet kan fokusere på 1 meter og i kanterne på uendelig. Overgangen fra nær til fjern er jævnt glidende. Man kan også indstille krumningen den anden vej, så afstandsindstillingen i midten er fjern og i kanterne nær. Og så kan man vælge alle mulige mellemstillinger. Det ehel kan naturligvis bedømmes på matskiven, inden man tager billedet. Et virkeligt fund for vanskelige næroptagelser med skarphedsdybdeproblemer.

400 mm apokromatisk korrigeret tele (bedre skarphed) og tilhørende telekonverter.

400 mm telen har ikke mindre end 7 linser, og i telekonverteren er der 5.

Priser Minolta XM

Minolta XM hus uden motor	ca. 3.900 kr.
Minolta XM med indbygget motor og AE-S søger	ca. 13.000 kr.
Objektiver:	
16 mm/f:2,8 fiskeøje	ca. 2.200 kr.
17 mm/f:2,8	ca. 2.600 kr.
28 mm/f:2,8	ca. 1.300 kr.
50 mm/f:1,7	ca. 600 kr.
50 mm/f:1,4	ca. 1.000 kr.
58 mm/f:1,2	ca. 1.700 kr.
135 mm/f:2,8	ca. 1.300 kr.
Forskydelig 35 mm 24 mm/f:2,8 med variabel billedfeltkrumning	ca. 5.000 kr.
	ca. 2.700 kr.

Nikon F 2

Nikon var blandt de første japanske fabrikker, som ikke gjorde sig gældende ved fordelagtige priser, men ved konkurrence-dygtig kvalitet. Det var i 1959 med den legendariske Nikon F, som blev verdens første motoriserede SLR-kamera. Idag laver Nikon en videreudviklet F'er med typebetegnelsen F 2, plus en stribe halv-professionelle kamera-huse og et tilbehørs-program, der er markedets største.

Nikons motordrev har en omskifter til at vælge kørselshastigheden, lige fra cirka 1,3 billede pr. sek. til max. 5. Mellemstillingerne svarer til 2,5 pr. sek., 3,8 og 4,3 pr. sek. ved brug af frisk opladede NC-akkumulatorer. Ved tør-batterier bliver hastighederne noget lavere.

Denne hastighedsvælger er en god ting at have. Til motiver, hvor de høje hastigheder ikke er nødvendige, kan man med fordel vælge en af de lavere. Dermed undgår man, at filmen slipper op i utide.

Det 3-polede stik på forsiden af motorhuset er beregnet til en elektrisk udløserkontakt. Det er meget praktisk for optagelser med tunge teleobjektiver. Man kan nemlig anbringe en lille tryk-kontakt på et sted, hvor man i forvejen skal have en hånd til at holde ordentligt på teleobjektivet.

Til Nikon F 2 kan man få specielle småbilledpatroner, der er helt af metal, uden plys. De består af to metalhylstre inde i hinanden. Når sådan en metalkassette er sat i kameraet, drejes det ene metalhylster i forhold til det andet, mens man lukker kameraet. Så kan filmen gå uhindret gennem en stor åbning uden plysmund. Derved skåner man filmen mod ridser, og samtidig går

filmtransporten så let som muligt. Disse kassetter kan også bruges i den gamle Nikon F, men ikke i Nikkormat.

Selve kameraet

Nikon F 2 har lodret kørende spaltelukker med 1/2000 sek. som den korteste tid. Elektronflash kan bruges på 1/80 sek. Søgeren er udskiftelig. I stedet for prismesøgeren kan man vælge Photomic søgerne med indbygget lysmåler, en lodret lup med 6 x forstørrelse og okularindstilling, en folde-lysskakt og en Action søger. Denne sidste er beregnet til brug med beskyttelseshjælm med plexiglasfront, hvorved øjet ikke kan komme helt hen til søgeren. Der er regnet med en maximal afstand fra øje til søger på cirka 6 cm. Med action søgeren ser man i skudretningen.

Matskiverne kan skiftes. Der er cirka 20 forskellige. Nogle udformninger, f.eks. den med mikropanser over det hele, findes i 4 udførelser for hver sit brændvidde-område. Det er ikke meningen, ustandseligt at skifte undervejs. Men man vælger selvsagt en eller to matskiver, der tilsammen dækker de objektiver, man har. Brugsanvisningen giver meget fuldstændige oplysninger.

Meget tilbehør

Nikon har været ret så god til at lave praktisk tilbehør. Tag nu f.eks. det, at motordrevet spoler filmen tilbage i patronen. Mange har ønsket, at filmen ikke skulle trækkes helt ind i patronen, men at snippen skulle stikke udenfor. Jamen, så laver Nikon bare en ny bagvæg til kamerahuset. Den hedder MF-3 og den klarer dette specielle problem. Motoren standser automatisk, lige før snippen forsvinder i patronen.

Nikon F 2 kan også køre automatisk. I forbindelse med Photomic søgeren F2S kan man bruge en servostyring DA.1, der med en lille motor drejer blænderingen i overensstemmelse med lysforholdene og med den lukkertid, som man selv har valgt.

Nikon F2S med motordrev.

Objektiverne

Nikon har altid haft nogle meget usædvanlige objektiver i sit program, som f.eks. PC-Nikkor 1: 2,8/35 mm, der kan forskydes 11 mm i forhold til filmens centrum. Dermed kan man undgå styrte linier. De fleste »store« kameramærker har efterhånden også fået sådan en forskydelig 35 mm, men ideen kommer fra Nikon. I mellemtiden er der kommet en 28 mm til, der også kan forskydes 11 millimeter.

Andre særlige objektiver: En zoom fra 50 til 300 mm. En 200 mm makro med indbygget ringblitz. Lange telezoomer på 180-600 mm og 360 - 1200 mm. Og det nyeste: Meget lysstærke teler 1: 3,5/400 mm og 1: 5,6/600 mm med indvendig afstandsindstilling.

En af de lange brændvidder, der sælges en del, er det kompakte spejlobjektiv 1: 8/500 mm. Det er kun 14 cm langt. Ved objektivet i de store udenlandske fototidskrifter scorer denne 8/500 altid meget høje points om kap med Zeiss.

Spejlteleobjektiver tegner ekstra skarpt, fordi de har samme brændpunkt for alle lyssets farver.

For at bringe glas-teleobjektiverne op på samme kvalitet har Nikon lavet nogle konstruktioner med specialglas (ED), og disse objektiver tegner virkelig også skarpere. Det må være svært at vælge mel-

Nikon ED objektiver giver skarpere billeder, end tidligere objektivkonstruktioner. Her et 300 mm ED-objektiv med lysstyrke 4,5.

Hvor et kamera bruges i en fast opstilling, kan der være brug for et kæmpemagasin til hele 30 meter film.

lem en »almindelig« og en ED 300 mm, når lysstyrken er den samme, men prisen omtrent det dobbelte for sidstnævnte.

Priser Nikon F 2

Nikon F 2 Photomic kamerahus	ca. 3780 kr.
Merpris for F2 S lysmålersøger	ca. 1000 kr.
Servostyring af blænde (kun i forbindelse med F 2 S-søger)	ca. 3900 kr.
Actionsøger	ca. 1500 kr.
Filmkassette	ca. 110 kr.
Objektiver:	
28 mm/f:2,8	ca. 2100 kr.
50 mm/f:2,0	ca. 900 kr.
50 mm/f:1,4	ca. 1650 kr.
50 mm/f:1,2	ca. 2200 kr.
Zoom 50-300 mm/f:4,5	ca. 11.000 kr.
Spejltele 500 mm/f:8,0	ca. 4150 kr.
Forskydelig 35 mm/f:2,8	ca. 2500 kr.
Ringblitzoptik 200 mm/f:5,6ca.	5550 kr.

Olympus OM

Mellem alle de tunge motorkameraer ved denne test er det rart at komme til en Olympus, der stort set vejer det halve af de andre mærker. Men er sådan en lille motor pålidelig nok?

Her slår vor test egentlig slet ikke til. For virkelig at teste alle motorkameraer til bunds, skulle vi tage hundredvis af film med dem. Og naturligvis fremkalde dem og kontrollere om der er svipsere imellem. Om lukkeren en enkelt gang kan svigte efter flere tusinde skud. Eller om motoren brænder sammen, hvilket ikke er så svært at checke.

Men vi har ikke tid til at gøre så skrap en test. Det ville kræve mere mandskab, noget i stil med det amerikanske tidskrift Consumers Reports. De køber et antal af hvert kamera og slider dem så systematisk op.

NC-akkumulatører

I modsætning til de andre motorer, der er med i denne test, har jeg fået Olympus motordrevet med NC-akkumulatører i stedet for torbatterier. Der følger et lille ladeaggregat med, men kan af tekniske grunde kun sælges til professionelle.

Ladeaggregatet har forresten et amerikansk netstik, dvs. to flade ben i 12,7 mm afstand i stedet for vores runde ben i 19,5 mm afstand. Man skal altså skaffe sig et adapterstik. Det tager 4 til 5 timer, at oplade motorens NC-akkumulatører. Derefter kan de køre cirka 40 film igennem.

Olympus OM-2's automatik

Motordrevet passer såvel på Olympus OM-1 som på OM-2. Efteren er manuelt betjent, mens toeren har en fotocelle, der styrer lukkertiden, efter at man selv har valgt blænden.

At OM-2 måler videre på

selve filmen, mens lukkeren står åben, betyder egentlig kun noget, når man bruger meget lange lukkertider og hvis lyset ændrer sig væsentligt under selve eksponeringen.

Men en meget værdifuld egenskab ved Olympus OM-2 er, at dens indbyggede lysmåler kan virke som sensor for en speciel Olympus elektronflash. Det betyder, at man ved makrooptagelser får alle faktorer med i doseringen af flashlyset. Forlængelsesfaktoren på grund af objektivets længere udtræk ved makrooptagelser, er med i selve lysmålingen.

Og en anden god ting: denne automatiske dosering af flashen virker også ved diakopiering med OM-2. Det er noget, som man ikke kan gøre med noget andet kamera. Her betyder det virkelig noget, at der måles på selve filmen under eksponeringen.

Hvordan er den i højformat?

I stedet for den flade æske med NC-akkumulatører, der præcis flugter med motoren og håndgrebet, kunne jeg også få et håndtag med batterier. Men håndtaget er udelukkende designet til optagelser i tværfORMAT, derfor valgte jeg den udførelse, der ses på billedet.

Ved optagelser i højformat er den egentlig lige så akavet som de øvrige mærker i denne test. Hvis jeg holder Olympus'en i den stilling, som Canon brugsanvisningen anbefaler, kommer højre hånd godt nok i en mærkelig stilling. Men fordi Olympus ikke er så tung, kan man klare det nogenlunde alligevel.

Men jeg begriber stadigvæk ikke, hvorfor kamerafabrikanterne ikke gør noget mere for de kunder, der tager en del billeder i højformat.

Tilbehørsprogram

Der hører en masse tilbehør til Olympus. Mange objektiver findes i forskellige udgaver, f.eks. en lysstærk og en mindre lysstærk af samme brændvidde. Ved korte brændvidder, f.eks. 24 eller 28 mm, betyder lysstyrke 2 en væsentlig højere pris end lysstyrke 2,8

Olympus med den professionelle motor og nedenunder en strømforsyning med NC-akkumulatører, der kan oplades fra lysnettet med et særligt aggregat.

Kamerahusets fotoceller, der også måler på filmen under eksponeringen, styrer her en speciel computerflash. Det er en stor hjælp ved makrooptagelser og ved diakopiering.

eller 3,5.

Ved teleobjektiver drejer det sig frem for alt om, at en ringere lysstyrke sparer en del på vægten.

Men ikke alle objektiver er særlig lette. 300 mm med lysstyrke 4,5 vejer 1000 gram, mens Nikons tilsvarende vejer 1100 gram. Og Olympus 400 mm f/6,3 vejer 1300 gram, mens Nikons 400 mm med højere lysstyrke, nemlig 5,6 vejer 1400 gram, altså næsten det samme trods forskel i lysstyrke.

På andre punkter er Olym-

pus' objektiver virkelig lettere. Tag f.eks. den populære zoom 75-150 mm med lysstyrke 4; den vejer kun 430 gram. Så vidt jeg ved uden konkurrence.

Priser Olympus

Olympus OM-1 hus	ca. 1900 kr.
Olympus OM-2 hus	ca. 3000 kr.
Motordrive 1	ca. 4000 kr.
Blitz: Quick Auto 310	ca. 1150 kr.
Objektiver:	
28 mm/f:3,5	ca. 1500 kr.
28 mm/f:2,0	ca. 2850 kr.
50 mm/f:1,8	ca. 4000 kr.
50 mm/f:1,4	ca. 1100 kr.
50 mm/f:1,2	ca. 1850 kr.
135 mm/f:2,8	ca. 1750 kr.
Zoom 75-150 mm/f:4,0	ca. 2700 kr.